

MARKUS

13

Jezus voorzegt de verwoesting van
Jeruzalem binnen de generatie van
Zijn discipelen

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/markus/13-deel-1

BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	Inleiding op de rede op de Olijfberg	2 min	4
2	Voorlezing van Markus 13	6 min	5
3	De populaire uitleg over de eindtijd	5 min	8
4	De gruwel van de verwoesting in Daniël	5 min	11
5	Kosmische tekenen en Christus' komst	2 min	14
6	Krantenexegese tegenover Bijbelexegese	4 min	15
7	Jezus voorzegt het oordeel over Jeruzalem	2 min	16
8	Gelijkenissen over Israëls oordeel	3 min	18
9	De voorzegde verwoesting van de tempel	3 min	19
10	De twee vragen van de discipelen	2 min	20
11	De vervulling binnen deze generatie	2 min	22
12	Waarom 'generatie' niet 'Joods ras' is	4 min	23
13	De vijgenboom en de staat Israël	3 min	25
14	Jezus' gebruik van 'deze generatie'	2 min	27

15	Christus' komst tijdens hun leven	3 min	28
16	Het teken van de naderende verwoesting	2 min	30
17	Lukas verklaart de gruwel	3 min	31
18	Vespasianus, Titus en de vluchtkans	4 min	33
19	De antichristuitleg en haar bronnen	3 min	35
20	Beeld en tempel kunstmatig verbonden	2 min	36
21	De gemeente als tempel van God	2 min	38
22	Wat Jezus werkelijk voorspelde	1 min	39
23	Rampen als barensweeën van iets nieuws	2 min	40
24	De gemeente komt los van het jodendom	2 min	41
25	Vervulde tekenen en het resterende probleem	2 min	42
26	Samenvatting en de dubbele vervulling	2 min	43
27	Bijbelse voorbeelden van dubbele vervulling	2 min	44
28	Geen reden voor een tweede vervulling	2 min	45
	Om verder te lezen		46

1

Inleiding op de rede op de Olijfberg

In Markus hoofdstuk 13 vinden we de rede op de Olijfberg, zo genoemd omdat Jezus die op de Olijfberg uitsprak. Het woord ‘Olivet’ betekent: wat met olijven te maken heeft. Het is de rede van Jezus die Hij in besloten kring tot enkele van Zijn discipelen hield. Het is de enige van de lange redes van Jezus die in het Evangelie van Markus is opgetekend. In Mattheüs zijn vijf lange redes opgetekend. Die redes zijn misschien wat langer gemaakt door er ander materiaal in op te nemen, omdat Mattheüs de neiging heeft dingen thematisch bijeen te brengen. Maar het lijkt erop dat Jezus soms uitvoerig tot Zijn discipelen sprak, of in een meer openbare omgeving.

Eigenlijk zijn de lange redes in het Evangelie van Mattheüs bijna, bijna helemaal tot de discipelen gericht. En ze zijn bijna volledig weggelaten uit het Evangelie van Markus, behalve dat de informatie uit die redes in sommige gevallen is verdeeld en ondergebracht in verschillende kleinere gedeelten. Maar Markus, die ons eigenlijk maar heel weinig lange redes van Jezus heeft gegeven, maakt in dit geval een uitzondering. Misschien komt dat doordat deze rede de gedetailleerdste en nauwkeurigste profetie is die Jezus mogelijk heeft uitgesproken.

We weten dat Jezus hiervoor bij drie gelegenheden Zijn eigen dood had voorzien, en ook Zijn eigen opstanding drie dagen later. Dat is ook behoorlijk nauwkeurig. Maar dat is eigenlijk één enkele gebeurtenis die Hij voorzien, terwijl Hij in de rede op de Olijfberg een groot aantal gebeurtenissen voorzegt. En Hij doet iets wat de meeste profeten in de oudtestamentische profetieën niet doen: Hij stelt er een tijdslimiet aan. Hij zegt wanneer het vervuld zal worden, en ook wat er gaat gebeuren.

2

Voorlezing van Markus 13

Nu wil ik deze rede graag voorlezen. In Markus is hij iets korter dan in Mattheüs, maar hij is nog steeds behoorlijk lang. Hij beslaat nog steeds het hele hoofdstuk. Ik wil graag het geheel voorlezen en daarna teruggaan en met jullie over de betekenis ervan spreken. We zijn in Markus hoofdstuk 13. De parallelle gedeelten staan in Mattheüs 24

en Lukas 21.

En toen Hij uit de tempel ging, zei een van Zijn discipelen tegen Hem: Meester, kijk, wat een stenen en wat een gebouwen! En Jezus antwoordde hem: Ziet u deze grote gebouwen? Er zal niet één steen op de andere steen gelaten worden die niet afgebroken zal worden. En toen Hij op de Olijfberg zat, tegenover de tempel, vroegen Petrus, Jakobus, Johannes en Andreas Hem toen zij alleen waren: Zeg ons, wanneer zullen deze dingen gebeuren? En wat is het teken wanneer al deze dingen in vervulling zullen gaan? En Jezus antwoordde hun en begon te zeggen: Pas op dat niemand u misleidt. Want velen zullen komen onder Mijn Naam en zeggen: Ik ben de Christus; en zij zullen velen misleiden. En wanneer u hoort van oorlogen en geruchten van oorlogen, word dan niet verschrikt, want dit moet gebeuren, maar het is nog niet het einde. Want het ene volk zal tegen het andere volk opstaan en het ene koninkrijk tegen het andere koninkrijk; en er zullen aardbevingen zijn in verscheidene plaatsen en er zullen hongersnoden zijn en onlusten. Deze dingen zijn het begin van de weeën. Past u op uzelf; want ze zullen u overleveren aan raadsvergaderingen, en in de synagogen zult u geslagen worden; en u zult voor stadhouders en koningen geplaatst worden omwille van Mij, tot een getuigenis voor hen. En het Evangelie moet eerst gepredikt worden aan alle volken. En wanneer ze u zullen wegleiden om u over te leveren, wees dan van tevoren niet bezorgd wat u spreken moet, en bedenk het niet; maar wat u op dat moment gegeven zal worden, spreek dat, want u bent het niet die spreekt, maar de Heilige Geest. En de ene broer zal de andere overleveren tot de dood en de vader het kind; en de kinderen

zullen opstaan tegen de ouders en zullen hen doden. En u zult door allen gehaat worden omwille van Mijn Naam, maar wie volharden zal tot het einde, die zal zalig worden. Wanneer u dan de gruwel van de verwoesting, waarover door de profeet Daniël gesproken is, zult zien staan waar het niet behoort — laat hij die het leest, daarop letten! — laten dan zij die in Judea zijn, vluchten naar de bergen. En wie op het dak is, moet niet naar beneden gaan in het huis om iets uit zijn huis te halen, en wie op de akker is, moet niet terugkeren naar wat hij achterliet, om zijn bovenkleed te halen. Maar wee de zwangere en de zogende vrouwen in die dagen! En bid dat uw vlucht niet zal plaatsvinden in de winter. Want die dagen zullen dagen van zo'n verdrukking zijn als er niet geweest is vanaf het begin van de schepping, die God geschapen heeft, tot nu toe, en er ook nooit meer zijn zal. En als de Heere die dagen niet ingekort had, zou er geen vlees behouden worden; maar ter wille van de uitverkorenen, die Hij heeft uitverkoren, heeft Hij die dagen ingekort. En als dan iemand tegen u zal zeggen: Zie, hier is de Christus; of zie, Hij is daar; geloof het niet. Want er zullen valse christussen en valse profeten opstaan en zij zullen tekenen en wonderen doen om — als het mogelijk zou zijn — ook de uitverkorenen te misleiden. Maar past u op; zie, Ik heb u alles van tevoren gezegd! Maar in die dagen, na die verdrukking, zal de zon verduisterd worden en de maan zal zijn schijnsel niet geven. En de sterren van de hemel zullen daaruit vallen en de krachten in de hemelen zullen heftig bewogen worden. En dan zullen ze de Zoon des mensen zien komen in de wolken, met grote kracht en heerlijkheid. En dan zal Hij Zijn engelen uitzenden en Zijn uitverkorenen bijeenbrengen uit de vier windstreken, van het uiterste van de

aarde tot het uiterste van de hemel. En leer van de vijgenboom deze gelijkenis: wanneer zijn tak al zacht wordt en de bladeren uitspruiten, dan weet u dat de zomer nabij is. Zo ook u, wanneer u deze dingen zult zien gebeuren, weet dan dat het nabij is, voor de deur.

MARKUS 13:1-29

Voorwaar, Ik zeg u dat dit geslacht zeker niet voorbij zal gaan totdat al deze dingen gebeurd zijn. De hemel en de aarde zullen voorbijgaan, maar Mijn woorden zullen zeker niet voorbijgaan. Maar die dag en dat moment is aan niemand bekend, ook aan de engelen in de hemel niet, ook aan de Zoon niet, maar alleen aan de Vader. Let op: waak en bid, want u weet niet wanneer het de tijd is. Het zal zijn als bij iemand die naar het buitenland ging: hij verliet zijn huis, gaf zijn dienaren volmacht, en gaf aan ieder zijn werk, en gebod de deurwachter waakzaam te zijn. Wees dus waakzaam! Want u weet niet wanneer de heer des huizes komt, 's avonds laat of te middernacht of met het hanengekraai of 's morgens vroeg, opdat hij u niet, als hij plotseling komt, slapend aantreft. En wat Ik tegen u zeg, zeg Ik tegen allen: Wees waakzaam!

MARKUS 13:30-37

3

De populaire uitleg over de eindtijd

Goed, nu, dit is natuurlijk niet alleen de enige rede die in alle drie de synoptische evangeliën voorkomt, maar het is ook een zeer bekende rede. Dat komt deels doordat er in onze tijd vaak over gepreekt wordt, vanwege de schijnbare, of althans veronderstelde, toepassing ervan op onze eigen tijd. Er zijn veel predikers en

schrijvers die zouden zeggen dat dit gaat over het einde van de wereld, de wederkomst van Christus, en dat wij misschien in die tijd leven. En dus heeft deze suggestie, deze veronderstelling, in feite tot veel bijzondere belangstelling voor deze passage geleid. Want je leest bijvoorbeeld over aardbevingen, en we kijken in de kranten en er zijn tegenwoordig veel aardbevingen. We komen te weten dat er natuurrampen, pestepidemieën en hongersnoden zijn, en zulke dingen vinden we tegenwoordig inderdaad veel in het nieuws. Oorlogen en geruchten van oorlogen, oorlogen genoeg. Valse messiassen, valse profeten. Ja, die hebben we ook.

Alle dingen die hier worden opgesomd, zijn in onze eigen tijd, in ons eigen tijdperk, te vinden. En dat moedigt veel mensen aan om te denken dat we misschien leven in de tijd die Jezus beschrijft, en dat we daarom wellicht kunnen verwachten dat het einde spoedig komt. Dat is natuurlijk de populaire opvatting. En met populair bedoel ik: populair op dit moment, op deze plek. Want door de geschiedenis heen was dat niet werkelijk de opvatting over deze passage. En de kerk heeft niet altijd geloofd dat dit over het einde van de wereld gaat.

Je kunt uitvoerige commentaren op deze passage vinden van oudere commentatoren van tweehonderd, driehonderd of vierhonderd jaar geleden. En zij pasten dit niet toe op het einde van de wereld, en er was een goede reden waarom ze dat niet deden. De opvatting dat het een profetie over het einde van de wereld is, werd populair rond de opkomst van de bedelingenleer en de nadruk op de eindtijd, toen de futuristische visie op het boek Openbaring in protestantse kringen in zwang kwam. Die visie was in de zestiende eeuw ontstaan in katholieke kringen en was door protestanten verworpen tot het begin van de negentiende eeuw.

Maar aan het begin van de negentiende eeuw kwam in protestantse kringen het idee op dat het boek Openbaring over het einde van de wereld gaat. En het is duidelijk dat deze passage veel gemeen heeft met de inhoud van het boek Openbaring. Het is voor mij in elk geval een interessant gegeven dat het evangelie van Johannes het enige evangelie is waarin deze rede niet voorkomt. Misschien moeten we daar niet verbaasd over zijn, aangezien er heel weinig overlap is tussen het materiaal in Johannes en het materiaal in de synoptische evangeliën. Maar er is op gewezen dat Johannes zijn versie hiervan misschien al in het boek Openbaring had geschreven. Daarmee wordt niet gezegd dat Openbaring werkelijk Johannes' versie van de rede op de Olijfberg was. Het

idee is veeleer dat Johannes die openbaring op Patmos had ontvangen en wist dat die hetzelfde terrein bestreek als deze rede. Daarom zag hij geen reden om deze rede ook nog in zijn evangelie op te nemen, hoewel de andere schrijvers dat wel deden.

Het is een redelijke theorie. Het is slechts een theorie, maar het lijkt wel zeer waarschijnlijk dat het boek Openbaring en deze rede over hetzelfde onderwerp gaan, wat dat onderwerp dan ook mag zijn. En vanuit de opvatting dat zowel Openbaring als deze passage over de eindtijd gaan, hebben velen geconcludeerd dat de rampen die hier beschreven worden, dingen zijn die tijdens de grote verdrukking zullen plaatsvinden.

Er wordt hier in vers 19 naar verdrukking verwezen:

Want die dagen zullen dagen van zo'n verdrukking zijn als er niet geweest is vanaf het begin van de schepping, die God geschapen heeft, tot nu toe, en er ook nooit meer zijn zal.

MARKUS 13:19

In de parallelle uitspraak in Mattheüs 24:21 zegt Jezus:

Want dan zal er een grote verdrukking zijn, zoals er niet geweest is vanaf het begin van de wereld, tot nu toe, en zoals er ook nooit meer zijn zal.

MATTHEÛS 24:21

en daaraan ontleen we de uitdrukking ‘de grote verdrukking’. ‘Grote verdrukking’ komt uit Mattheüs 24:21, dat parallel loopt aan deze uitspraak hier in vers 19. Ook het boek Openbaring spreekt over de grote verdrukking. In Openbaring 7:14 ziet Johannes een ontelbare menigte zielen in de hemel die God aanbidden, en hem wordt gezegd:

En ik zei tegen hem: U weet het, mijn heer. En hij zei tegen mij: Dezen zijn het die uit de grote verdrukking komen; en zij hebben hun gewaden gewassen en ze hebben hun gewaden wit gemaakt in het bloed van het Lam.

OPENBARING 7:14

We lezen dus tweemaal in de Bijbel over de grote verdrukking: eenmaal in de rede op de Olijfberg, in Mattheüs 24:21, en eenmaal in Openbaring 7:14. Dat is nog een reden om te geloven dat die twee over hetzelfde onderwerp gaan.

4

De gruwel van de verwoesting in Daniël

Ook hebben we in deze rede, in vers 14, een voorspelling van de gruwel van de verwoesting. Jezus zegt:

Wanneer u dan de gruwel van de verwoesting, waarover door de profeet Daniël gesproken is, zult zien staan waar het niet behoort — laat hij die het leest, daarop letten! — laten dan zij die in Judea zijn, vluchten naar de bergen.

MARKUS 13:14

Nu geloven veel mensen dat de gruwel van de verwoesting lijkt op de gruwel van de verwoesting die in 168 voor Christus plaatsvond, toen Antiochus Epiphanes een varken offerde en de tempel in Jeruzalem ontwijdde. Daar wordt in Daniël 11 naar verwezen als:

de verwoestende gruwel

DANIËL 11:31

oftewel een gruwel die verwoesting veroorzaakt.

Het is een gruwel voor God die tot de verwoesting van de tempel leidde. Zie je, in 186 of 168 voor Christus drong de heidense heerser, de Syrische opperheer van Israël, Antiochus Epiphanes, de tempel in Jeruzalem binnen. Hij offerde een varken op een altaar aan Zeus. En dat ontwijdde de tempel, wat de Joden betrof. Ze gebruikten hem daarna nog drie jaar lang niet, totdat hij gereinigd kon worden en ze tijdens de Makkabese Opstand de onderdrukkers hadden verdreven. Maar Daniël had dit in Daniël 11 voorzeggd en gezegd dat die gebeurtenis een gruwel der verwoesting zou worden genoemd. Daniël had echter in Daniël hoofdstuk 9 ook gesproken over een andere gebeurtenis die een gruwel der verwoesting werd genoemd. Een gebeurtenis die na de tijd van de Messias zou plaatsvinden. Want in Daniël hoofdstuk 9, vers 24 tot en met 27, vinden we de profetie van de zogenaamde zeventig weken, of de zeventig zeventallen. Ik zal daar niet uitvoerig op ingaan, maar het volstaat te zeggen dat Daniël ons in die profetie vertelde dat de Messias uitgeroeid, of gedood, zou worden. En er staat:

Na de tweeënzestig weken zal de Messias uitgeroeid worden, maar het zal niet voor Hemzelf zijn. Een volk van een vorst, een volk dat komen zal, zal de stad en het heiligdom te gronde richten. Het einde ervan zal zijn in de overstromende vloed en tot het einde toe zal er oorlog zijn, verwoestingen waartoe vast besloten is.

DANIËL 9:26

Dat zijn Jeruzalem en de tempel. En dan staat er in Daniël 9:27, eigenlijk het volgende vers:

Hij zal voor velen het verbond versterken, één week lang. Halverwege de week zal Hij slachtoffer en graanoffer doen ophouden. Over de gruwelijke vleugel zal een verwoester zijn, zelfs tot aan de voleinding, die, vast besloten, uitgegoten zal worden over de verwoeste.

DANIËL 9:27

Nu gaat dat niet over het offeren van een zeug in de tempel door Antiochus Epiphanes, waarnaar in Daniël 11 met dezelfde uitdrukking werd verwezen. Maar in Daniël 9 heeft hij gesproken over de komst en de dood van de Messias, en over de verwoesting van de tempel en Jeruzalem. En daarna lezen we over de gruwel der verwoesting. Er is dus na de handelingen van Antiochus Epiphanes, waarover met die uitdrukking werd gesproken, nog een andere gruwel der verwoesting. Want Antiochus deed dat bijna tweehonderd jaar vóór Christus. Maar nu voorzegt Christus Zelf een toekomstige gruwel der verwoesting, na Zijn eigen tijd. Er zijn duidelijk twee gruwelen die verwoesting veroorzaken. En veel mensen nemen aan dat de tweede van dezelfde soort is als de eerste. Wat was de eerste? Antiochus Epiphanes offerde een varken. Hij ontwijdde de tempel. Veel mensen geloven dat de gruwel der verwoesting die Jezus voorzegde, in onze toekomst vervuld zal worden, midden in de grote verdrukking. De Joden zullen daar in Jeruzalem hun tempel hebben herbouwd. En een antichrist, die tegen die tijd als werelddictator het toppunt van zijn macht zal hebben bereikt, zal een beeld van zichzelf in die tempel plaatsen en eisen dat de mensen hem als een god aanbidden. Daarmee doet hij iets wat sterk overeenkomt met wat Antiochus Epiphanes deed. Hij plaatst een beeld, een heidens symbool, in de tempel in Jeruzalem en eist dat men hem daar aanbidt. Dat is tenminste wat volgens veel mensen door Jezus wordt bedoeld. Het is duidelijk dat dit niet is gebeurd, en dus wordt aangenomen dat het wel in de toekomst moet gebeuren. We hebben ook dit, vers 24 en volgende:

5

Kosmische tekenen en Christus' komst

Maar in die dagen, na die verdrukking, zal de zon verduisterd worden en de maan zal zijn schijnsel niet geven. En de sterren van de hemel zullen daaruit vallen en de krachten in de hemelen zullen heftig bewogen worden. En dan zullen ze de Zoon des mensen zien komen in de wolken, met grote kracht en heerlijkheid. En dan zal Hij Zijn engelen uitzenden en Zijn uitverkorenen bijeenbrengen uit de vier windstreken, van het uiterste van de aarde tot het uiterste van de hemel.

MARKUS 13:24-27

Nu hebben we hier bewoordingen die klinken alsof dit wel over het einde van de wereld moet gaan. We hebben sterren die uit de hemel vallen. We hebben de zon en de maan die verduisterd worden. Niet alleen het einde van de wereld, maar het einde van de kosmos zoals wij die kennen. En Jezus komt. Er staan in deze passage dus verschillende dingen die mensen ertoe brengen te geloven dat dit over het einde van de wereld gaat. We hebben de wederkomst van Christus, het einde van de wereld, het einde van de kosmos. We hebben deze gruwel der verwoesting, die, als het inderdaad gaat om een antichrist die zijn beeld in de tempel in Jeruzalem opricht, nog niet heeft plaatsgevonden. En we hebben hier veel andere dingen waarvan wordt gezegd: weet je, deze dingen zijn nu meer waar dan ooit. De aardbevingen. Ik hoorde onlangs nog dat er in de afgelopen eeuw meer aardbevingen zijn geweest, of misschien... Ik meen eigenlijk dat ik hoorde dat er in de afgelopen tien jaar meer aardbevingen zijn geweest dan in de hele opgetekende geschiedenis daarvoor. En omdat Jezus zei dat er op verschillende plaatsen aardbevingen zouden zijn, wijst dat volgens veel mensen op de vervulling van deze profetieën.

6

Krantenexegese tegenover Bijbelexegese

Nu is alles wat ik zojuist heb beschreven de populaire opvatting. En veel mensen zijn er sterk van overtuigd dat die waar is en steunen grotendeels op wat ik krantenexegese zou noemen. Dat wil zeggen dat ze de passages exegetiseren op basis van wat er in de kranten staat. Je vergelijkt de voorzeggingen met de kranten. Veel bekende predikers, zelfs Billy Graham, die ik zeer bewonder en liefheb, hebben gezegd: weet je, als je het boek Openbaring leest, of als je de rede op de Olijfberg leest en dan in de kranten kijkt, lijkt het alsof je hetzelfde leest. En daarom betekent dat dat de kranten bevestigen dat wij leven in de tijden waarover hier wordt gesproken. Dat noem ik krantenexegese.

Nu geloof ik eigenlijk dat Bijbelse exegese op een andere basis moet worden verricht. Ik denk bijvoorbeeld dat we de woorden in de passage moeten geloven. En er staan veel woorden in de passage die ons vertellen dat dit niet gaat over een tijd die vanuit ons gezichtspunt nog toekomstig is. En dat kunnen we zien door de passage werkelijk te exegetiseren. Exegese, het woord dat ik hier heb gebruikt, is eigenlijk een woord dat betekent dat je de feitelijke uitspraken van de passage, haar eigen betekenis, eruit haalt of eruit leest. Er is nog een ander woord, eisegese, dat betekent dat je ideeën in een passage inleest die er niet in te vinden zijn. Exegese: ex is een Grieks woord dat 'uit' betekent. Eis is een Grieks woord dat 'naar binnen' betekent. Eisegese, of eisegesis, zoals het vaker wordt genoemd, houdt dus in dat je in de passage iets inleest waarvan je al denkt dat het erin hoort te staan. Je leest de passage door een bepaald raster. Je weet al wat je verwacht aan te treffen en dus lees je dat in wat je daar ziet. Maar exegese betekent dat je uit de passage leest wat erin staat. En ik geloof in exegese, niet in eisegese.

Het is dus waar dat ik, net als alle anderen, ben opgevoed met het geloof dat dit gaat over het einde van de wereld, de grote verdrukking, de wederkomst van Christus en dat alles. Dus ook ik las de passage vroeger en pleegde daarbij op die manier eisegese. Ik las die gedachten erin. Ik zei bijvoorbeeld net tegen jullie dat volgens de futuristische visie hierop de gruwel van de verwoesting inhoudt dat de antichrist in de tempel een beeld van zichzelf opricht. Gedurende de eerste acht jaar of langer van mijn bediening als leraar heb ik daar nooit serieus aan getwijfeld. Mij was verteld dat

dit het betekende. En iedere keer dat ik ‘gruwel van de verwoesting’ las, zag ik dat beeld voor me: een antichrist die zijn beeld in de tempel oprichtte. Dat las ik er rechtstreeks in.

Maar zoals je misschien hebt opgemerkt, of zult opmerken als je het nog eens nauwkeurig bekijkt, wordt er in deze hele passage geen antichrist genoemd. Er staat nergens iets over een antichrist die het heilige der heiligen of een tempel binnendringt. Waar komt dat idee dan vandaan? Het komt eigenlijk uit twee andere passages, die volgens mij allebei verkeerd worden begrepen. Beide worden als het ware op dezelfde zaak betrokken, hoewel die passages over twee verschillende dingen gaan. Door te proberen die samen te voegen en ze in deze passage in te lezen, komen mensen uit bij een toekomstige antichrist die in de toekomst de tempel in Jeruzalem zal binnendringen. Maar dat staat niet in de passage.

Laten we eens kijken wat er wel in de passage staat. Wanneer we bij die passage over de gruwel van de verwoesting komen, zal ik jullie vertellen welke twee passages men gebruikt om dat erin te proberen te lezen. Maar laten we eens kijken wat er werkelijk staat.

7

Jezus voorzegt het oordeel over Jeruzalem

Jezus... weet je nog dat ik jullie in een van onze eerdere lezingen vertelde dat Jezus tijdens de lijdensweek voornamelijk over één onderwerp sprak? Niet over Zijn dood of opstanding, hoewel die voor de deur stonden. Hij sprak over het oordeel dat over Jeruzalem en Israël zou komen vanwege, nou ja, vanwege Zijn dood. Markus vermeldt

dit specifieke voorval niet, maar in Mattheüs, of neem me niet kwalijk, Lukas 19, lezen we dat Jezus Jeruzalem nadert, vóór Zijn triomfantelijke intocht aan het begin van de lijdensweek. In Lukas 19, vanaf vers 41, lezen we het volgende:

En toen Hij dichtbij kwam en de stad zag, weende Hij over haar. Hij zei: Och, dat u ook nog op deze uw dag zou onderkennen wat tot uw vrede dient! Nu echter is het verborgen voor uw ogen. Want er zullen dagen over u komen dat uw vijanden een wal rondom u zullen opwerpen, u zullen omsingelen en u van alle kanten in het nauw zullen brengen. En zij zullen u met de grond gelijkmaken en uw kinderen in u verpletteren. Ook zullen zij in u geen steen op de andere steen laten, omdat u het tijdstip waarop er naar u omgezien werd, niet hebt onderkend.

LUKAS 19:41-44

Dat klinkt als dezelfde voorspelling, vind je niet? Het is een ander moment, maar dezelfde voorspelling. Dit gebeurt aan het begin van de lijdensweek, direct na de triomfantelijke intocht. Hij doet deze voorspelling. Hij huilt over de stad. Dus meteen aan het begin van de lijdensweek doet Hij de specifieke voorspelling dat Jeruzalem verwoest zal worden en dat geen steen op de andere zal blijven. Waarom? Omdat ze Hem niet herkenden. Ze herkenden de Messias niet. Ze herkenden Hem niet alleen niet, ze doodden Hem. Dit was de grootste vergissing in hun geschiedenis, een geschiedenis vol vergissingen: ze doodden hun profeten, aanbaden afgoden en deden andere afschuwelijke dingen. Maar dit was de grootste van hun zonden en het zou de aanleiding vormen voor het einde van Jeruzalem. Dat kondigde Hij aan op de allereerste dag waarop Hij Jeruzalem binnenreed.

8

Gelijkenissen over Israëls oordeel

Maar toen vervloekte Hij natuurlijk de volgende dag de vijgenboom terwijl Hij naar Jeruzalem liep. Weer een dag later bleek die vanaf de wortels verdord te zijn. En vrijwel iedere evangelische christen die ik ken, gelooft dat dit een symbool is van Israël dat vervloekt is en verdort. Daarna hebben we bepaalde dingen die Jezus onderwees, zoals het verhaal over de wijngaard en de wijnbouwers. Zij doodden de dienaren die naar hen toe werden gestuurd en doodden de zoon van de eigenaar. Toen vroeg de eigenaar, nou, wat zal er met die mensen gebeuren? En de luisteraars zeiden feitelijk tegen Jezus:

Zij zeiden tegen Hem: Hij zal die kwaaddoeners een kwade dood doen sterven en zal de wijngaard aan andere landbouwers verhuren, die hem de vruchten op hun tijd zullen geven.

MATTHEÛS 21:41

En dat is waar. Het was natuurlijk een voorspelling dat God Israël zou oordelen omdat ze Zijn Zoon doodden. Hij zou de wijngaard en de wijnbouwers vernietigen. Nou, Hij zal de wijngaard niet vernietigen. Hij zal de wijngaard aan iemand anders geven.

Markus vermeldt het niet, maar direct na die gelijkenis vermeldt Mattheüs nog zo'n gelijkenis, over een bruiloftsmaal. Een koning richt een bruiloft aan voor zijn zoon en nodigt zijn vrienden uit. Dat zouden de Joden zijn. Ze komen met uitvluchten en komen niet. Ze komen niet om deel te gaan uitmaken van het Koninkrijk van de Messias. Daarom wordt de koning boos. Hij stuurt zijn legers eropuit, vernietigt hen en steekt hun stad in brand. Dat staat in Mattheüs 22. Ik denk dat het vers 7 of 8 is waar dat staat, dat hij zijn legers stuurt en hun stad vernietigt. Jezus verwijst dus vaak naar de verwoesting van Jeruzalem, en Hij doet aan het begin van dit hoofdstuk ook zo'n uitspraak. In Markus 13 zijn de discipelen van Jezus onder de indruk van de stenen van de tempel. En daar hadden ze alle reden toe. Volgens wat Josephus en anderen zeggen, was deze tempel gebouwd van enorme stenen die volmaakt waren uitgehouwen. Ze waren zelfs zo volmaakt uitgehouwen en hun oppervlakken waren zo glad, dat er geen

mortel tussen gebruikt hoefde te worden. Zelfs een zuchtje lucht kon niet tussen de stenen komen, omdat ze volmaakt uitgehouwen en enorm groot waren. De Joodse tempel behoorde in die tijd tot de zeven wereldwonderen. En wanneer de discipelen samen met Jezus de tempel verlaten, verwonderen ze Zich over deze stenen.

9

De voorzegde verwoesting van de tempel

En toen Hij uit de tempel ging, zei een van Zijn discipelen tegen Hem: Meester, kijk, wat een stenen en wat een gebouwen!

MARKUS 13:1

En Jezus zegt:

En Jezus antwoordde hem: Ziet u deze grote gebouwen? Er zal niet één steen op de andere steen gelaten worden die niet afgebroken zal worden.

MARKUS 13:2

En dat is de voorzegging die Hij in vers 2 doet:

er zal geen steen op de andere blijven staan; alles zal worden afgebroken.

Dat is dezelfde voorzegging die we zojuist in Lukas 19 lazen, bij een andere gelegenheid, vier of vijf dagen eerder: de verwoesting van Jeruzalem. Die vond natuurlijk plaats toen de Romeinen de stad verwoestten. Dat gebeurde als gevolg van een langdurige oorlog tussen de Joden en Rome, een oorlog die begon in het jaar 66 na Christus, slechts 36 jaar nadat Jezus dit had gezegd. De partij van de zeloten kwam toen tegen Rome in opstand en de Romeinen stuurden als vergelding een legermacht. Daarmee begon de Joodse Oorlog. Die oorlog duurde ongeveer drieënhalf jaar, vanaf 66 na Christus, totdat Jeruzalem belegerd en de verdediging doorbroken was. De

Romeinen kwamen binnen en verwoestten de stad, en in het jaar 70 na Christus kwam er een einde aan. Ze ontmantelden de tempel, braken hem af en haalden zijn stenen naar beneden. Dus Jezus had voorzien dat dit zou gebeuren. Dat is wat Hij voorzegt:

er zal geen steen op de andere blijven staan.

Nu zeggen sommige mensen: nee, dit moet in de toekomst gebeuren, want er staan nog altijd stenen op elkaar. Heb je de Klaagmuur nooit gezien? Ik wel. Ik ben er geweest. Ik heb de Klaagmuur gezien. Een grote stenen muur. En ze zeggen: is dat geen onderdeel van de tempel? Nee, nee, dat is geen onderdeel van de tempel. De Klaagmuur is nooit onderdeel van de tempel geweest. De Klaagmuur is een keermuur. Hij houdt aarde tegen om het tempelplateau te vormen. De tempel stond ergens daarboven op dat plateau, op de aarde, maar die muur is een keermuur, zoals je die bij het aanleggen van terrassen op een hellend terrein zou gebruiken. Als je op een hellend terrein terrassen wilt aanleggen, moet je keermuren plaatsen om vlakke oppervlakken te maken. De Klaagmuur die nog overeind staat, is geen muur van de tempel. Hij maakt helemaal geen deel uit van de tempel. Het is alleen een bouwkundig onderdeel van de landschapsaanleg dat aarde op zijn plaats houdt, zodat er op die aarde een tempel gebouwd kon worden. Nu staat er geen enkele steen meer op een andere. Als je er nu naartoe gaat, zul je geen enkele tempelsteen op een andere aantreffen. De stenen van de tempel zijn verdwenen. Sterker nog, op een later tijdstip heeft een andere Romein Jeruzalem daadwerkelijk met een ploeg omgeploegd, precies zoals de profeet Micha had gezegd dat er zou gebeuren, en alle stenen zijn uit het gebied verwijderd.

10

De twee vragen van de discipelen

Nu gebeurde dit in het jaar 70 na Christus. Jezus had voorzien dat het zou gebeuren, maar Hij had nog niets over het tijdsbestek gezegd. Daarom kwamen de discipelen naar Hem toe, en alleen Markus vertelt ons welke discipelen dat waren. In Mattheüs 24:3, en in de parallelle passage in Lukas 21, staat dat de discipelen naar Jezus toe kwamen. Maar hier staat dat het vier van de discipelen waren: de gebruikelijke drie die wij de innerlijke kring noemen, Petrus, Jakobus en Johannes. En bij deze gelegenheid voegde Andreas, de broer van Petrus, zich ook bij hen. Maar ze kwamen naar Jezus toe

en vroegen het Hem afzonderlijk. Dat betekent dat de andere discipelen zelfs de vraag en het antwoord niet hoorden. Deze rede werd tot deze vier mannen gericht, en ze stelden twee vragen. Ze zeiden:

Zeg ons, wanneer zullen deze dingen gebeuren? En wat is het teken wanneer al deze dingen in vervulling zullen gaan?

MARKUS 13:4

En de andere vraag was:

en wat is het teken dat dit allemaal in vervulling gaat?

Wat is nu het onderwerp van beide vragen? Deze dingen:

wanneer gaat dit gebeuren, en wat is het teken dat dit in vervulling gaat?

Of, zoals het in de versie van Lukas staat:

En zij vroegen Hem: Meester, wanneer zal dat dan zijn en wat is het teken dat deze dingen zullen gebeuren?

LUKAS 21:7

De ene vraag gaat over een tijdsbestek, de andere gaat over een teken. Zal er een teken zijn waaraan we kunnen weten dat het moment ophanden is? Zal er, met andere woorden, een waarschuwing zijn? Nu gaan beide vragen over wat zij 'deze dingen' noemen. Deze dingen moeten uiteraard ergens naar terugverwijzen. Ze hebben het over de voorzegging die Jezus deed. En wat voorzegde Hij? Hij voorzegde de verwoesting van de tempel, die deel uitmaakte van de verwoesting van de hele stad Jeruzalem door de Romeinen. Wij weten dus uit de geschiedenis wanneer het gebeurde. Zij wisten dat niet, omdat het nog niet gebeurd was. Wij kunnen terugkijken en wij weten wanneer het gebeurde. De voorzegging van Jezus werd in het jaar 70 na Christus vervuld. Toen gebeurden deze dingen.

11

De vervulling binnen deze generatie

Nu vroegen de discipelen Hem wanneer ze zouden gebeuren en of er een teken zou zijn dat die dingen op het punt stonden te gebeuren. En in de rede die volgt, zouden we verwachten dat Jezus dat onderwerp behandelt, aangezien dat is waarnaar ze vroegen. En Hij beantwoordt inderdaad beide vragen. De eerste vraag die ze stelden, was:

wanneer gaat dit gebeuren?

Wanneer zal de tempel worden verwoest? En Hij beantwoordde die vraag in vers 30, waar Hij zei:

Voorwaar, Ik zeg u dat dit geslacht zeker niet voorbij zal gaan totdat al deze dingen gebeurd zijn.

MARKUS 13:30

Met 'al deze dingen' bedoelde Hij vermoedelijk de dingen waarnaar zij vroegen: de verwoesting van de tempel. Hij geeft hun dus een heel rechtstreeks antwoord op hun vraag: wanneer zullen deze dingen gebeuren? En het antwoord is: nou, dit zal binnen deze generatie gebeuren. Dat is ongeveer de nauwkeurigste tijdsaanduiding die Ik je kan geven. Maar je weet in elk geval dat het niet over honderd, tweehonderd of driehonderd jaar zal gebeuren, want sommigen van degenen die hier staan, zullen er dan nog zijn.

Nu wil ik over dat vers 30 zeggen dat het beslist een probleem vormt voor mensen die willen beweren dat dit hoofdstuk bij het einde van de wereld vervuld zal worden. Want de discipelen zijn nu overduidelijk dood. Hun hele generatie, waarin zij leefden, is dood. Daarom kan Hij niet echt spreken over iets wat nog niet gebeurd is. Hij moet iets voorspellen wat gebeurd is terwijl die generatie nog leefde.

Dus wat doen mensen met dit vers wanneer ze willen zeggen: nee, dit gaat over een toekomstige tijd van grote verdrukking? Nou, ze zeggen dat... Er zijn een paar dingen. Ze gaan hiermee twee verschillende kanten op. De ene is dat ze zeggen dat 'deze generatie' dit mensenras betekent. De reden daarvoor is dat het Griekse woord voor

generatie genea is. Het kan een familie betekenen, het kan een ras betekenen en het kan alle mensen betekenen die in dezelfde tijd leven. Als wij het bijvoorbeeld over mijn generatie hebben, bedoelen we de mensen die ongeveer in dezelfde tijd leven als ik, mijn tijdgenoten.

12

Waarom ‘generatie’ niet ‘Joods ras’ is

Als je dit in een concordantie opzoekt... of niet in een concordantie, maar in een lexicon... dan zul je zien dat de primaire betekenis van het woord genea is: allen die op een bepaald moment leven, een groep tijdgenoten. Zo gebruiken wij het woord generatie in onze taal ook. Maar je zult zien dat het lexicon ook aanvullende betekenissen geeft. Daaronder vallen een ras of een familie van mensen, degenen die uit één bron zijn voortgekomen, bijvoorbeeld uit een voorouder. Dus het woord generatie zelf kan een ras betekenen, hoewel de primaire betekenis meer overeenkomt met wat wij onder generatie verstaan.

En dus zeggen degenen die beweren: nou, dit is niet in de eerste eeuw gebeurd, in hun generatie; het zal in de toekomst gebeuren... Zij zeggen dat Hij niet bedoelde dat het tijdens hun leven of in hun generatie zou gebeuren, zoals wij dat woord opvatten. Hij bedoelde in werkelijkheid dat dit ras, het Joodse ras, niet voorbij zou gaan voordat al deze dingen vervuld waren.

Nou, er zijn twee of drie redenen waarom ik dit geen erg goede suggestie vind. Eén reden is dat dit niet de primaire betekenis van het woord genea is. Maar een andere reden is dat als Jezus zei: dit ras zal niet voorbijgaan, in plaats van: deze generatie zal niet voorbijgaan, Hij hun vraag volledig ontweek. En die vraag had eigenlijk een

eenvoudig antwoord, een antwoord dat wij achteraf nu kennen. Het enige wat Hij hierin voorspelde, was de verwoesting van Jeruzalem. Hij voorspelde niet het einde van de wereld. Hij voorspelde de verwoesting van de tempel.

En Jezus antwoordde hem: Ziet u deze grote gebouwen? Er zal niet één steen op de andere steen gelaten worden die niet afgebroken zal worden.

MARKUS 13:2

Dat was waarover ze Hem een vraag stelden. Gebeurde het in die generatie? Ja, precies veertig jaar nadat Hij het voorspeld had. Dat was in die generatie. Dus als Hij zei:

deze generatie zal niet voorbijgaan, dan beantwoordde Hij hun vraag. We zouden ook mogen verwachten dat Hij dat deed, aangezien zij die vraag stelden en Hij een lang, uitvoerig antwoord gaf.

Als Hij daarentegen zei: dit ras zal nooit... zal niet voorbijgaan totdat deze dingen vervuld zijn, dan zegt dat ons niets over het tijdstip. En dan ontweek Hij dus hun vraag. Hij heeft hun niets verteld over wanneer het zal gebeuren. Hij beantwoordde in feite een vraag waarover zij helemaal niet nieuwsgierig waren: zal het Joodse ras voorbijgaan voordat dit gebeurt? Daar hadden ze helemaal niets over gevraagd. Er was geen... er werd in Zijn uitspraak zelfs helemaal niet naar het Joodse ras verwezen. Hij spreekt in deze passage niet over het ras van de Joden. Hij spreekt over de verwoesting van een gebouw.

En als Hij zou zeggen: dit ras zal niet voorbijgaan, dan zou dat een heel interessante uitspraak kunnen zijn die niets te maken heeft met wat Hij hier heeft voorspeld of met wat zij Hem gevraagd hebben. En als Hij niet 'deze generatie' zei, dan heeft Hij hun vraag niet beantwoord. Maar als Hij wel zei:

deze generatie zal niet voorbijgaan, dan beantwoordde Hij de vraag wel, en Hij beantwoordde die juist.

Het lijkt mij zelfs dat christenen er graag op zouden moeten staan dat Hij de vraag juist beantwoordde, want het is een van de opmerkelijkste profetieën die vervuld zijn. En christenen houden van vervulde profetie. Christenen wijzen er graag op dat de profeten en Jezus de toekomst konden voorspellen en dat dit uitkwam. Het is een van de bewijzen dat zij zijn wie ze beweren te zijn.

Maar moderne christenen willen niet dat het waar is. Ze willen niet dat Hij het juist voorspeld heeft en dat het in die generatie gebeurd is. Ze willen dat het nog in de toekomst ligt. Waarom? Waarom willen ze dat? Ik kan geen enkele reden bedenken om dat te willen. Het is gewoon wat hun verteld is en wat ze... kennen. Het is hun verhaal en ze blijven eraan vasthouden. Maar het was niet... het is niet noodzakelijk de beste uitleg van de passage.

13

De vijgenboom en de staat Israël

Iets anders wat ze soms doen wanneer ze deze passage in de toekomst willen laten vervullen, is zeggen: nou, het gaat niet over het ras van de Joden. En veel aanhangers van de bedelingenleer erkennen bijvoorbeeld dat het niet waarschijnlijk is dat Hij over het ras spreekt, in de zin van: dit ras zal niet voorbijgaan. Zij zeggen veeleer dat Hij de generatie bedoelt die de tekenen ziet die Hij beschreven heeft: volk dat opstaat tegen volk, koninkrijk tegen koninkrijk, de aardbevingen, de hongersnoden en de gruwel der verwoesting. Of, wat voor hen nog belangrijker is, de stichting van de staat Israël. Maar waar haal je dat uit de passage? Wel, ze halen dat uit vers 28, uit de gelijkenis van de vijgenboom:

En leer van de vijgenboom deze gelijkenis: wanneer zijn tak al zacht wordt en de bladeren uitspruiten, dan weet u dat de zomer nabij is.

MARKUS 13:28

Dus zeggen ze dat Hij voorspelt dat de vijgenboom van Israël na een lange periode van rust weer tevoorschijn zal komen. Na het jaar 70 ging Israël min of meer in ballingschap, de diaspora in. Maar ze zijn in 1948 teruggekomen. Ze zijn weer als staat gaan bestaan. De vijgenboom brengt zijn verse twijgjes, takken en bladeren voort. En ze zeggen dat Jezus bedoelt dat de generatie die dat ziet gebeuren, het einde van alles zal meemaken. In de kringen waarin ik vroeger onderwijs volgde, werd op basis van die interpretatie geleerd dat het ontstaan van de staat Israël in 1948 het uitbotten van de vijgenboom was. Dat was natuurlijk ook wat mensen als Hal Lindsey onderwezen. En de generatie die dat zag, zal de wederkomst van Christus meemaken.

Nu wordt een generatie in de Bijbel doorgaans beschouwd als ongeveer 40 jaar. Daarom werd door sommigen daadwerkelijk voorspeld dat Jezus uiterlijk in 1988 moest terugkomen, omdat Israël in 1948 een staat werd. Veertig jaar later is 1988. Jezus moest toen terugkomen. En omdat veel van deze mensen geloven dat de opname zeven jaar vóór de wederkomst moet plaatsvinden, voorspelden velen dat de opname in 1981 zou plaatsvinden. Er werden boeken geschreven, mensen maakten zich gereed, lieten hun creditcards flink oplopen, enzovoort. En toen gebeurde het niet. En moesten ze hun creditcards afbetalen.

Maar weet je, ze hadden die fout niet hoeven maken als ze goed hadden opgelet. Jezus zei niet:

Voorwaar, Ik zeg u dat dit geslacht zeker niet voorbij zal gaan totdat al deze dingen gebeurd zijn.

MARKUS 13:30

alsof Hij het over een toekomstige generatie had. Hij zei:

14

Jezus' gebruik van 'deze generatie'

deze generatie zal niet voorbijgaan. En de uitdrukking 'deze generatie' is er een die Jezus, voor zover wij weten, tijdens Zijn bediening minstens vijf keer gebruikte. En alle andere keren sprak Hij over Zijn tijdgenoten. Hij zei bijvoorbeeld:

Maar waarmee zal Ik dit geslacht vergelijken? Het is zoals de kinderen die op de markt zitten en hun vriendjes toeroepen: Wij hebben voor jullie op de fluit gespeeld, maar jullie hebben niet gedanst; wij hebben klaagliederen voor jullie gezongen, maar jullie hebben geen rouw bedreven.

MATTHEÛS 11:16-17

En Hij zegt dat ze Johannes de Doper hoorden en zeiden:

hij is bezeten En dat ze Hem hoorden en zeiden:

Want Johannes is gekomen, hij at niet en hij dronk niet, en ze zeggen: Hij heeft een demon. De Zoon des mensen is gekomen, Die wel at en dronk, en ze zeggen: Ziedaar, een vraatzuchtig mens en een drinker, een vriend van tollenaars en zondaars. Maar de Wijsheid is gerechtvaardigd door Haar kinderen.

MATTHEÛS 11:18-19

Met andere woorden, wie is 'deze generatie'? De mensen die Johannes de Doper en Jezus hoorden, Zijn eigen generatie. En zo zei Hij ook dat de koningin van Sjeba en de mannen van Ninevé in het oordeel tegen deze generatie zullen opstaan. Waarom? Omdat zij van ver kwamen: de koningin van Sjeba kwam van ver om de wijsheid van Salomo te horen, en Ninevé bekeerde zich door de prediking van Jona. Maar deze generatie heeft hier Iemand Die groter is dan Salomo. Hij bedoelt Zichzelf.

‘Deze generatie’ is de generatie waarin Jezus leefde, die Hem hoorde en die Johannes de Doper hoorde. Zijn eigen generatie. Het is niet ‘die generatie’, ergens duizenden jaren na Zijn tijd. Zie je, de uitdrukking ‘deze generatie’ komt minstens vijf keer voor in het onderwijs van Jezus. Dit is de laatste keer in het verslag, en er is alle reden om aan te nemen dat het hier hetzelfde betekent: Zijn eigen generatie. Dat is de natuurlijke betekenis van het woord. ‘Deze generatie’ betekent niet die andere generatie, ergens in de toekomst.

15

Christus’ komst tijdens hun leven

Bovendien deed Jezus op een andere plaats in wezen dezelfde voorspelling, in woorden die niet gemakkelijk verkeerd begrepen kunnen worden. In Mattheüs 16, vers 28, zei Jezus — en er staat een parallelle passage in Markus, maar die is iets anders verwoord — maar in Mattheüs 16:28 zei Jezus:

Voorwaar, Ik zeg u: Er zijn sommigen van hen die hier staan, die de dood niet zullen proeven voordat zij de Zoon des mensen hebben zien komen in Zijn Koninkrijk.

MATTHEÛS 16:28

Wel, in Markus 13 voorspelde Hij:

En dan zullen ze de Zoon des mensen zien komen in de wolken, met grote kracht en heerlijkheid.

MARKUS 13:26

Markus 13:26 zegt:

dan zullen ze de Zoon des mensen zien komen. Wel, Jezus zei ergens anders:

sommigen van jullie die hier staan, zullen niet sterven voordat jullie dat hebben gezien.

Maar hier zegt Hij:

Voorwaar, Ik zeg u dat dit geslacht zeker niet voorbij zal gaan totdat al deze dingen gebeurd zijn.

MARKUS 13:30

Is dat eigenlijk niet dezelfde informatie? Zeggen dat sommige mensen die nu leven niet zullen sterven, is hetzelfde als zeggen dat deze generatie niet voorbij zal gaan. Maar zie je, in Mattheüs 16 is de uitspraak minder dubbelzinnig. Hij kan het niet hebben over een toekomstige generatie, over, weet je, die generatie. Want Hij zegt:

Voorwaar, Ik zeg u: Er zijn sommigen van hen die hier staan, die de dood niet zullen proeven voordat zij de Zoon des mensen hebben zien komen in Zijn Koninkrijk.

MATTHEÛS 16:28

Dus als je ‘deze generatie’ vergelijkt met andere dingen die Jezus zei, dan verwijst het altijd naar Zijn eigen generatie. Dat geldt wanneer Hij de term ‘deze generatie’ gebruikte, of de gelijkwaardige uitspraak:

sommigen van jullie die hier staan, zullen niet sterven. En nogmaals, als Hij het had over een toekomstige generatie die misschien pas duizenden jaren na Zijn tijd zou verschijnen, dan beantwoordt Hij de vraag van Zijn discipelen niet. Hij zei:

wanneer gaat dit gebeuren?

En nogmaals, we weten wanneer het was, omdat Hij het voorspelde en het gebeurd is. Het gebeurde in het jaar 70, en Hij zei:

deze generatie zal niet voorbijgaan.

Waarom nemen we dat niet gewoon in de voor de hand liggende betekenis? Waarom erkennen we niet dat dit een van de opmerkelijkste vervulde profetieën is? Jezus voorspelde het, en vervolgens gebeurde het binnen de tijd, precies binnen het tijdsbestek waarvan Hij had gezegd dat het zou gebeuren. Het is een wonderbaarlijke

vervulde profetie. Het bewijst beslist dat Jezus is Wie Hij beweert te zijn. Tenzij we het iets anders laten betekenen, iets wat nog niets bewijst, omdat het nog niet vervuld is. Mijn stelling is dus dat Jezus de eerste vraag beantwoordde:

wanneer gaat dit gebeuren?

16

Het teken van de naderende verwoesting

Het antwoord is: in deze generatie. Maar de andere vraag luidt: welk teken zal er zijn dat deze dingen op het punt staan te gebeuren? Met andere woorden: goed, zelfs als ik... als Je me vertelt dat het op enig moment tijdens deze generatie zal gebeuren, wil ik toch voorbereid zijn, want het ziet ernaar uit dat dit een ramp gaat worden. Krijg ik vlak voordat het gebeurt nog een waarschuwing? Is er iets waardoor ik weet dat het eraan komt? Kun Je me een teken geven dat deze dingen op het punt staan te gebeuren? Nogmaals, „deze dingen” zijn dezelfde dingen: de verwoesting van Jeruzalem. En Hij beantwoordt die vraag ook.

En dat brengt ons natuurlijk bij Markus 13:14:

Wanneer u dan de gruwel van de verwoesting, waarover door de profeet Daniël gesproken is, zult zien staan waar het niet behoort — laat hij die het leest, daarop letten! — laten dan zij die in Judea zijn, vluchten naar de bergen.

MARKUS 13:14

Dat is je teken. Wil je een teken hebben dat je de stad uit moet? Wil je een teken hebben dat deze dingen op het punt staan te gebeuren? Dit is het: wanneer je de gruwel van de verwoesting ziet.

De versie van Mattheüs zegt dat ook, in Mattheüs 24:15. Mattheüs 24:15 zegt:

Wanneer u dan de gruwel van de verwoesting, waarover gesproken is door de profeet Daniël, zult zien staan op de heilige plaats — laat hij die het leest, daarop letten! —

MATTHEÛS 24:15

Zowel Markus als Mattheüs gebruiken dezelfde woorden: de gruwel van de verwoesting. Maar ze nemen allebei, zowel Mattheüs als Markus, tussen haakjes de uitspraak op:

laat de lezer dit goed begrijpen.

Waarom zeggen ze dat? Nou, ongetwijfeld zeiden ze het omdat het niet gemakkelijk te begrijpen is, en ze er zeker van willen zijn dat hun lezer het begrijpt. Wat is er niet gemakkelijk te begrijpen? Nou, de uitdrukking „gruwel van de verwoesting” is niet bepaald een alledaags begrip. Ik bedoel, dat is het wel als je thuis Hal Lindsey hebt zitten lezen, maar bij de meeste mensen thuis is het geen bekende uitdrukking. De gruwel van de verwoesting: wat betekent dat?

17

Lukas verklaart de gruwel

En Mattheüs en Markus vertellen ons allebei niet wat het betekent, maar ze zeggen: ik hoop dat je begrijpt waar dit naar verwijst. Nou, Lukas schrijft aan een Griek, van wie op geen enkele manier verwacht kon worden dat hij het zou begrijpen. Daarom vertrouwt hij er in zijn parallelle passage in Lukas niet op dat zijn lezer het begrijpt, en dus vertelt hij hem wat het betekent.

Lukas 21 is de parallele passage, en Lukas vertelt ons wat de gruwel van de verwoesting betekent. In Lukas 21, vers 20... dit is, ik bedoel, je kunt Lukas 21 en Markus 13 vers voor vers doornemen en zien dat dit exact parallel loopt aan de uitspraak over de gruwel van de verwoesting. In Lukas 21:20 staat niet „de gruwel van de verwoesting”, maar:

Wanneer u zult zien dat Jeruzalem door legers omringd wordt, weet dan dat zijn verwoesting nabij is.

LUKAS 21:20

Jeruzalem, omringd door de heidense legers, is de gruwel. En het is de gruwel die de verwoesting zal brengen, die op dat moment nabij is. Dan staat er in vers 21:

Laten dan wie in Judea zijn, vluchten naar de bergen en wie in het midden van Jeruzalem zijn, daaruit wegtrekken en wie op de velden zijn, er niet in gaan.

LUKAS 21:21

enzovoort. Met andere woorden, het is dezelfde voorspelling, alleen wordt die uitgelegd. Wij zouden zeggen dat het een parafrase is. De eigenlijke woorden van Jezus worden in Markus en Mattheüs weergegeven:

Wanneer u dan de gruwel van de verwoesting, waarover door de profeet Daniël gesproken is, zult zien staan waar het niet behoort — laat hij die het leest, daarop letten! — laten dan zij die in Judea zijn, vluchten naar de bergen.

MARKUS 13:14

Lukas verwacht niet dat Theofilus, een Griek die in een ander deel van de wereld woont, de Hebreeuwse uitdrukking „gruwel van de verwoesting” begrijpt. Dus hij parafraseert die als het ware gewoon en maakt het gemakkelijk. Volgens Lukas betekent het: wanneer je Jeruzalem door legers omsingeld ziet.

Zouden Zijn discipelen dat nog tijdens hun leven meemaken? Nou, sommigen in hun generatie zouden dat zeker meemaken. En Hij zegt dat je daaraan zult weten dat de verwoesting nabij is. Wil je vooraf gewaarschuwd worden? Je zult vooraf gewaarschuwd worden wanneer je de Romeinse legers ziet aankomen. En dan zegt Hij: vertrek wanneer je dat ziet, ga weg.

18

Vespasianus, Titus en de vluchtkans

Nu is er... ik heb verschillende historische gegevens gehoord over wat er werkelijk gebeurd is. Maar zoals ik het verhaal nu begrijp, werd de Joodse oorlog tussen Rome en Israël, van 66 tot 70 na Christus, grotendeels gevoerd met Vespasianus als Romeinse generaal. Hij voerde de oorlog in Palestina als aanvoerder van de Romeinse legers. Dat deed Vespasianus.

Maar midden in de oorlog ontstond er in Rome een crisis, terwijl Vespasianus in Palestina was. De caesar, die toevallig Nero was, pleegde in 68 na Christus zelfmoord. Daarna ontstond er grote onrust in Rome, omdat er geen vanzelfsprekende opvolger voor de keizer was. Er waren dus verschillende troonpretendenten, en heel Rome raakte verwickeld in een burgeroorlog. Verschillende generaals en andere mensen die keizer wilden worden, trokken met de troepen die hun trouw waren tegen anderen ten strijde. Er woedde een grote burgeroorlog in Rome.

De ene man riep zichzelf uit tot keizer en regeerde drie maanden. Dan vermoordde een ander hem en werd die een paar maanden de heerser, en vervolgens werd hij weer afgezet. Galba, Vitellius en Otho waren drie mannen die elkaar in één jaar, of in elk geval binnen achttien maanden, snel opvolgden door elkaar op de troon te vermoorden. Ze beschouwden zichzelf als de kandidaten om Nero op te volgen.

Uiteindelijk werden de problemen in Rome opgelost toen de senaat Vespasianus tot nieuwe keizer koos. Maar hij gaf in Palestina leiding aan de troepen tegen Israël. Toen hij hoorde dat hij de volgende keizer zou worden, vertrok hij daar. Waarom zou je natuurlijk in de loopgraven blijven als je naar het paleis gaat? En hij trok zich terug uit Jeruzalem.

Zoals ik het begrijp, had hij Jeruzalem belegerd, maar trok hij vervolgens al zijn troepen terug om naar Rome te gaan. Toen hij daar eenmaal als keizer gevestigd was, stuurde hij zijn zoon Titus aan het hoofd van de Romeinse legers terug naar Jeruzalem. Zij belegerden de stad en verwoestten haar uiteindelijk. Dat betekent dat er een gelegenheid was om te ontkomen tussen het moment waarop Jeruzalem voor het eerst door de legers van Vespasianus werd omsingeld en het moment waarop hij zich terugtrok. Daarna kwam Titus terug en omsingelde de stad opnieuw, en daarna kwam niemand er levend uit. Maar in die tussenliggende periode, toen er gelegenheid was om te ontkomen, vluchtten de christenen in Jeruzalem. Ze vluchtten de Jordaan over. Ze vluchtten naar een stad die Pella heette, en daar waren ze veilig. Toen Titus dus terugkwam en de stad verwoestte, waren alle christenen ontkomen, zoals Jezus hun had opgedragen. Jezus had hun gezegd:

Als je ziet dat Jeruzalem door legers is omsingeld, weet dan dat de verwoesting dichtbij is. Als je dan in Judea bent, vlucht dan weg, En dat deden ze. Zo overleefden de christenen uit Jeruzalem die Holocaust, terwijl maar heel weinig anderen die werkelijk overleefden en vrije mensen bleven.

De tweede vraag was dus: welk teken zal er zijn? Jezus zei dat wanneer ze de gruwel van de verwoesting zagen — en op gezag van Lukas weten we dat dit de belegering van Jeruzalem betekent — ze gewaarschuwd waren:

‘Als je ziet dat Jeruzalem door legers is omsingeld.’ Dat gebeurde ook in die generatie, en dat was de waarschuwing. Deze profetie had nu niet volmaakter kunnen zijn. De discipelen stelden Hem twee vragen over het tijdstip en over de waarschuwing die vooraf zou gaan aan de verwoesting van Jeruzalem die Hij had voorspeld. Hij beantwoordt beide vragen. Het tijdstip is: in deze generatie. De waarschuwing is: je zult Jeruzalem door legers omsingeld zien, oftewel de gruwel van de verwoesting.

19

De antichristuitleg en haar bronnen

Nu had ik je beloofd dat ik je zou vertellen waarom sommigen geloven dat de gruwel van de verwoesting een toekomstige antichrist is, die zijn beeld in de toekomstige tempel in Jeruzalem opricht. De reden waarom ze dat geloven, is dat de grondlegger van de bedelingenleer dat heeft gezegd. Welke Schriftgedeelten gebruikte hij dan om dat te onderbouwen? Twee. Een daarvan staat in 2 Thessalonicenzen 2.

In 2 Thessalonicenzen 2 maken we kennis met een figuur die Paulus de mens van de wetteloosheid of de zoon des verderfs noemt. Aanhangers van de bedelingenleer passen dit gedeelte toe op een toekomstige politieke machthebber die zij de antichrist noemen. Over hem, die in vers 3 de zoon des verderfs en de mens van de zonde wordt genoemd, staat in vers 4:

de tegenstander, die zich ook verheft boven al wat God genoemd of als God vereerd wordt, zodat hij als God in de tempel van God gaat zitten en zichzelf als God voordoet.

2 THESSALONICENZEN 2:4

Hier halen ze dat idee dus vandaan. De mens van de wetteloosheid, de antichrist, zal volgens deze tekst in de tempel van God gaan zitten en zichzelf tot God maken. Goed, dat heb je dus. En dan is er het andere gedeelte dat ze gebruiken — en het zijn er maar twee — in Openbaring 13. Daar lezen we over een beest dat uit de zee opkomt en een ander beest dat uit het land opkomt. Het beest dat uit de zee opkomt, is kennelijk een

politieke machthebber. Het beest dat uit het land opkomt, stelt een religieuze machthebber of een religieus stelsel voor. Maar het tweede beest is heel trouw aan het eerste beest. In Openbaring 13:15 wordt over hem, het tweede beest, gezegd:

En hem werd macht gegeven om een geest te geven aan het beeld van het beest, opdat het beeld van het beest zelfs zou spreken, en zou maken dat allen die het beeld van het beest niet zouden aanbidden, gedood zouden worden.

OPENBARING 13:15

Ik moet één vers teruggaan, naar vers 14. Hij, het tweede beest:

En het misleidt hen die op de aarde wonen door middel van de tekenen die het gegeven zijn te doen voor de ogen van het beest. En het zegt tegen hen die op de aarde wonen, dat zij een beeld moeten maken voor het beest dat de wond van het zwaard had en weer levend werd.

OPENBARING 13:14

Dat is dus wat daar staat. We hebben een tweede beest dat een beeld van het eerste beest maakt en van iedereen eist dat hij het aanbidt.

20

Beeld en tempel kunstmatig verbonden

Het idee dat de bedelingenleer heeft over de gruwel van de verwoesting, is dat er een beeld van het beest, of een beeld van de antichrist, in de tempel van Jeruzalem wordt geplaatst. Maar het kan je opvallen dat er geen enkel gedeelte is dat ook maar iets zegt wat daarop lijkt. In Openbaring 13 staat dat er een beeld van het beest is, wie dat beest dan ook is. Maar er wordt nergens gezegd dat dit beeld zich in Jeruzalem, in een tempel of ergens anders bevindt. Het is alleen een beeld dat wordt gemaakt, en iedereen ter wereld krijgt de opdracht het te aanbidden. Nebukadnezar maakte in

Daniël 3 een beeld en eiste van iedereen dat hij het aanbad. Maar dat beeld stond niet in Jeruzalem en zelfs niet in een tempel. Er is beslist geen reden om te geloven dat een beeld dat wordt aanbeden in Jeruzalem of in een tempel moet staan. Nergens wordt er verwezen naar een beeld van de antichrist dat in een tempel in Jeruzalem wordt geplaatst.

Maar wat we, zoals we zagen, wel in 2 Thessalonicenzen hebben, is dat de mens van de zonde zelf in de tempel van God gaat zitten. Dat is niet hetzelfde als dat daar een beeld van hem staat. Ik wil je erop wijzen dat de mens van de zonde, of de mens van de wetteloosheid in 2 Thessalonicenzen 2, niet dezelfde is als het beest in Openbaring 13. Er is geen enkele reden om die twee aan elkaar gelijk te stellen. Het beest in Openbaring 13 wordt beschreven als een politieke entiteit. De mens van de wetteloosheid wordt beschreven als een religieuze entiteit. Hij stelt zichzelf voor alsof hij God Zelf is. Het is geen beeld van hemzelf; hij zit zelf in de tempel van God. Hier is geen sprake van een beeld.

Deze twee gedeelten worden op de een of andere manier kunstmatig samengevoegd tot de leer dat de antichrist een beeld van zichzelf in de tempel zal plaatsen. Men denkt daarbij dat hij zowel het beest als de mens van de zonde, oftewel de mens van de wetteloosheid, is. Het ene gedeelte noemt een beeld, maar geen tempel. Het andere gedeelte noemt een tempel, maar geen beeld. En wat nog belangrijker is: nergens wordt hier verwezen naar de tempel in Jeruzalem.

21

De gemeente als tempel van God

Want Paulus zegt dat de mens van de zonde in de tempel van God zal zitten. Paulus gebruikt die uitdrukking nooit voor de Joodse tempel, maar hij gebruikt haar wel meer dan eens voor een andere tempel. In 1 Korinthe 3, 1 Korinthe 6 en 2 Korinthe 6 verwijst Paulus in totaal drie keer naar de gemeente als de tempel. Paulus schrijft bijvoorbeeld in 1 Korinthe 3, vers 16, aan de gemeente in Korinthe:

Weet u niet dat u Gods tempel bent en dat de Geest van God in u woont?

1 KORINTHE 3:16

Oké, dus volgens Paulus is de gemeente de tempel van God. In 1 Korinthe 6, 1 Korinthe 6:19, zegt Paulus:

Of weet u niet, dat uw lichaam een tempel is van de Heilige Geest, Die in u is en Die u van God hebt ontvangen, en dat u niet van uzelf bent?

1 KORINTHE 6:19

En dan zegt hij in 2 Korinthe 6, vers 16, opnieuw:

Of welk verband is er tussen de tempel van God en de afgoden? Want u bent de tempel van de levende God, zoals God gezegd heeft: Ik zal in hun midden wonen en onder hen wandelen, en Ik zal hun God zijn en zij zullen Mijn volk zijn.

2 KORINTHE 6:16

De tempel van God, zegt Paulus, dat zijn jullie. Hij zei het in 1 Korinthe 3:16. Hij zei het in 2 Korinthe 6:16. Hij gebruikte precies de uitdrukking 'tempel van God'. Voor zover het Paulus betreft, is dat de gemeente. En hij zegt dat de mens van de wetteloosheid in

de tempel van God zal zitten. Dat is een term die Paulus nooit gebruikt voor de Joodse tempel, maar die hij wel voor de gemeente gebruikt. Er zijn minstens twee verschillende eerdere voorbeelden van dat gebruik. Het is het enige waarnaar hij in zijn geschriften ooit verwees als de tempel van God. Het is dus beter om aan te nemen dat de mens van de wetteloosheid in de gemeente zit, of in de gemeente een positie als valse leider inneemt. We gaan nu niet speculeren over wie de mens van de wetteloosheid kan zijn of geweest kan zijn, en ook niet over wie het beest is. Dat zijn interessante vragen, maar ze worden niet genoemd. Noch het beest, noch de mens van de wetteloosheid wordt genoemd in de rede op de Olijfberg. Er is dus geen reden om daar al te lang bij stil te staan.

22

Wat Jezus werkelijk voorspelde

Ik laat je die passages alleen zien om duidelijk te maken wat voor soort eisegese mensen toepassen wanneer ze Mattheüs 24, Markus 13 en Lukas 21 lezen en proberen van de gruwel van de verwoesting een beeld van de antichrist te maken dat in een herbouwde Joodse tempel wordt geplaatst. Nergens in het Nieuwe Testament wordt over een herbouwde Joodse tempel gesproken. Nergens wordt gesproken over een antichrist die in welke tempel dan ook wordt geplaatst. Er wordt wel verwezen naar een slecht persoon die zichzelf in een tempel van God neerzet, maar daarmee verwijst Paulus naar de gemeente, niet naar de Joodse tempel. Met andere woorden, daar staat werkelijk niets van dat alles. Daar staat niets van dat alles.

Wat staat er dan wel? Er staat wat Jezus werkelijk zei:

Voorwaar, Ik zeg u dat dit geslacht zeker niet voorbij zal gaan totdat al deze dingen gebeurd zijn.

MARKUS 13:30

Wanneer jullie, de vier discipelen tegen wie Ik spreek, de gruwel van de verwoesting zien—als jullie dan nog in leven zijn—, of zoals Lukas het verwoordt:

Wanneer u zult zien dat Jeruzalem door legers omringd wordt, weet dan dat zijn verwoesting nabij is.

LUKAS 21:20

ga dan de stad uit. Jezus voorspelde de verwoesting van de tempel. Hem werd gevraagd wanneer die zou plaatsvinden en welk teken er zou zijn dat dit op het punt stond te gebeuren, en Hij vertelde het hun.

23

Rampen als barensweeën van iets nieuws

Wat doe je dan met de rest van de passage? De verwijzing naar oorlogen en geruchten van oorlogen, valse messiassen en valse profeten, epidemieën en aardbevingen op verschillende plaatsen en al die dingen. Daar staat veel van in deze passage, en er was veel van in de wereld van de eerste eeuw, net zoals dat nu het geval is en in elk tijdperk sindsdien het geval is geweest. Maar Jezus maakt dit punt: jullie zullen zien dat deze aardbevingen, epidemieën en oorlogen plaatsvinden, en jullie zullen denken: het is het einde, het is het einde. Hij zegt:

nee, het einde is er nog niet. Dit is nog maar het begin van de weeën.

Ik vind de laatste regel van Markus 13:8 interessant. Wanneer Jezus spreekt over al deze rampen die op aarde plaatsvinden, zegt Hij:

Want het ene volk zal tegen het andere volk opstaan en het ene koninkrijk tegen het andere koninkrijk; en er zullen aardbevingen zijn in verscheidene plaatsen en er zullen hongersnoden zijn en onlusten. Deze dingen zijn het begin van de weeën.

MARKUS 13:8

In de New King James staat ‘sorrows’. Het Griekse woord betekent barensweeën, zoals de weeën tijdens een bevalling. Er staat een baby op het punt geboren te worden. Dit is niet het einde van de wereld. Dat zou de doodsreutel in de keel zijn, niet de barensweeën van een nieuwe baby. Hier wordt iets geboren. Het wordt uit het oude Jeruzalem geboren, en dat is het overblijfsel dat tevoorschijn komt: de volgelingen van Christus, de Joodse gemeente. Die komt nu werkelijk tot haar bestemming.

24

De gemeente komt los van het jodendom

Voordat Jeruzalem werd verwoest, bevond de Joodse gemeente zich in Jeruzalem, aanbad zij in de tempel en zag zij zichzelf in wezen als een stroming binnen het jodendom, niet als iets werkelijk nieuws. Ze zagen zichzelf als Messiasbelijdende Joden. Ze hielden zich nog steeds aan de wet, gingen naar de tempel, brachten offers, hielden de sabbat en deden al die dingen, maar ze hadden ook de Messias. Precies zo denken de hedendaagse Messiasbelijdende Joden over zichzelf. En niet alleen dachten de Joodse christenen zo over zichzelf, maar de wereld dacht in feite ook zo over hen. De Romeinen dachten dat christenen gewoon weer een andere stroming binnen het jodendom waren.

Een van de Romeinse geschiedschrijvers vertelt ons dat Titus, toen hij Jeruzalem verwoestte, dacht dat hij met één slag het jodendom en het christendom vernietigde. Hij dacht namelijk dat het christendom en het jodendom onlosmakelijk met elkaar verbonden waren, dat het twee stromingen van hetzelfde verschijnsel waren. Zodra die tempel ten val komt, zijn we van beide verderfelijke godsdiensten af: het jodendom en het christendom. Maar hij had het mis, want het christendom is niet het jodendom. Het christendom is iets nieuws. Het is een nieuwe baby.

Deze barensweeën maakten de gemeente tot een afzonderlijke entiteit, los van Jeruzalem. De gemeente bestond toen inmiddels al veertig jaar, maar had de navelstreng met de tempel en het jodendom nog niet werkelijk doorgeknipt. Maar het is interessant dat er in Jesaja hoofdstuk 66, vers 8, staat:

Wie heeft ooit zoiets gehoord? Wie heeft iets dergelijks gezien? Zou een land geboren kunnen worden op één dag? Zou een volk geboren kunnen worden in één keer? Maar Sion heeft nauwelijks weeën gekregen, of zij heeft haar zonen al gebaard.

JESAJA 66:8

Sion is Jeruzalem.

25

Vervulde tekenen en het resterende probleem

Nu gaat deze passage in Jesaja over de geboorte van de gemeenschap van het nieuwe verbond uit de gemeenschap van het oude verbond. Sion maakt haar barensweeën door en brengt een nieuwe beweging voort, de christelijke beweging. Jezus maakte duidelijk dat deze rampen niet het einde van de wereld waren. Ze zijn de eerste barensweeën van iets nieuws dat eraan komt. Het is niet het einde. Jezus voorspelde dat Zijn discipelen vervolgd zouden worden. Dat gebeurde inderdaad. Alle dingen waarvan Jezus zei dat ze zouden gebeuren, gebeurden ook. En als je de commentaren hierover zou willen lezen, geven die vaak een opsomming van alle plaatsen in de Romeinse en Joodse geschriften uit die tijd waaruit blijkt dat er in deze tijd overal ter wereld hongersnoden waren. Er waren in deze tijd overal ter wereld aardbevingen. Er

waren valse messiassen. Die zien we zelfs in het boek Handelingen. Paulus en zijn metgezellen moesten het opnemen tegen valse messiassen. Petrus moest het opnemen tegen een valse profeet. Paulus ook. Valse profeten. Johannes zei in 1 Johannes:

Geliefden, geloof niet elke geest, maar beproef de geesten of zij uit God zijn; want er zijn veel valse profeten in de wereld uitgegaan.

1 JOHANNES 4:1

En hij zegt:

Kinderen, het is het laatste uur; en zoals u gehoord hebt dat de antichrist eraan komt, zijn er ook nu al veel antichristen gekomen, waaruit wij weten dat het het laatste uur is.

1 JOHANNES 2:18

Nu is het interessante dat deze dingen inderdaad gebeurden. En ze gebeurden binnen het tijdsbestek dat Jezus had genoemd. Maar er is nog één probleem dat we moeten overwinnen. Dat zijn vers 24 en de verzen daarna, over de verduistering van de zon en de maan, die hun licht niet geven, en over de sterren die vallen, en het zien van de Zoon des mensen, komend in de wolken, en dat alles. Dat is beslist iets waaraan voldoende aandacht moet worden besteed. Dit onderwerp verdient een uitgebreidere behandeling. Daarom komen we erop terug en behandelen we de rest van het hoofdstuk afzonderlijk, zodat we er voldoende aandacht aan kunnen besteden.

26

Samenvatting en de dubbele vervulling

Maar samenvattend wil ik alleen zeggen dat de sleutels om het te begrijpen gewoon aan de oppervlakte liggen. Er is een voorspelling, er is een vraag over die voorspelling en elk van de vragen krijgt een antwoord. Weet je, als er niet zo'n sterk vooroordeel bestond om het op een bepaalde manier te zien, zou iedereen het op de juiste manier zien. Iedereen zou zien wat Jezus zei en waar Hij het over had.

En laat me, voordat we afsluiten, ook nog dit zeggen. Veel mensen die zoiets voor het eerst horen, zeggen... Onlangs belde er zelfs iemand naar mijn radioprogramma die mij precies deze vraag stelde. Goed, dus de Olijfbergrede werd in de eerste eeuw vervuld met de verwoesting van Jeruzalem. Maar zijn er in de Bijbel niet bepaalde profetieën die bijvoorbeeld dubbel vervuld worden? Misschien is er... Zou er aan het einde van de wereld een tweede vervulling kunnen zijn? Zou het niet zo kunnen zijn dat het één keer werd vervuld in het jaar 70 na Christus, en dat er nog een toekomstige vervulling moet komen die we moeten afwachten?

Nou, dat is, denk ik, een goed compromis met de onjuiste opvatting. Als iemand aan de onjuiste opvatting wil vasthouden dat het over het einde van de wereld gaat en tegelijkertijd de voor de hand liggende opvatting wil erkennen dat het niet het einde van de wereld was, maar in de eerste eeuw plaatsvond, dan kunnen we zeggen: nou, misschien is het allebei. Op die manier kan ik de nieuwe informatie aanvaarden die duidelijk onweerlegbaar is, en kan ik toch vasthouden aan wat ik altijd heb geloofd en altijd heb willen geloven.

27

Bijbelse voorbeelden van dubbele vervulling

Als antwoord daarop zou ik nu dit zeggen. Ik ken enkele gevallen in de Bijbel waarin een profetie dubbel vervuld wordt. In 2 Samuel hoofdstuk 7 staat een profetie die in Salomo wordt vervuld, maar die ook een tweede vervulling in Christus heeft, omdat het Nieuwe Testament ons vertelt dat zij een tweede vervulling in Christus heeft. In Jesaja 7 staat een profetie die gedeeltelijk wordt vervuld, of wordt vervuld, in Jesaja's eigen zoon. Maar het Nieuwe Testament vertelt ons dat zij een tweede vervulling in Christus heeft. Er zijn enkele van zulke passages. Er zijn dingen die David in de Psalmen zei die in zijn eigen tijd voor hemzelf golden, en het Nieuwe Testament zegt dat ze in Christus zijn vervuld.

Er zijn dus enkele profetieën in het Oude Testament die op korte termijn een vervulling of toepassing hadden. Maar honderden of duizenden jaren later zien we in het Nieuwe Testament dat ze een tweede vervulling in Christus hebben. Maar voor zover ik weet, vinden alle tweede vervullingen van Bijbelse profetieën hun vervulling

in Christus. Er is geen voorbeeld van Jezus Die iets voorspelde voor een tijd na Zijn eigen tijd, wat zowel een vervulling op korte termijn als een vervulling op lange termijn had. Hoewel het niet onmogelijk zou zijn dat dit het geval is, hebben we er geen voorbeelden van.

Alles in het Oude Testament is een type van Jezus, en Jezus kwam in de eerste eeuw, en dat is in het Nieuwe Testament vastgelegd. Daarom vertellen de schrijvers van het Nieuwe Testament ons: dit heeft dat vervuld, dit heeft dat vervuld. Zo weten we dat sommige profetieën dubbel zijn vervuld. Als dit een dubbele vervulling moet krijgen, zouden we iets met evenveel gezag nodig hebben om ons dat te vertellen, een uitspraak in het Nieuwe Testament die dat zegt. Die hebben we niet. Wat we wel hebben, is een voorspelling dat die en die dingen zullen gebeuren. We hebben de geschiedenis, die ons vertelt dat ze inderdaad gebeurd zijn, en verder hebben we geen andere voorspelling.

28

Geen reden voor een tweede vervulling

Zie je, je kunt niet zomaar zeggen: omdat mijn voorganger het mij geleerd heeft, of omdat de populaire boeken het mij vertellen, of omdat ik wil geloven dat er een secundaire vervulling is. Dat is geen goede reden om er nog een vervulling aan toe te voegen. In Micha 5:2 staat dat de Messias in Bethlehem geboren zal worden:

En u, Bethlehem-Efratha, al bent u klein om te zijn onder de duizenden van Juda, uit u zal Mij voortkomen Die een Heerser zal zijn in Israël. Zijn oorsprongen zijn van oudsher, van eeuwige dagen af.

MICHA 5:1

Het is gebeurd. We verwachten geen tweede vervulling van die profetie. We verwachten niet dat we opnieuw in Bethlehem geboren zullen worden. Daar is geen reden voor. Het is gebeurd. Het was voorzien. Het is gebeurd. Nergens in de Schrift is enige aanwijzing dat het nog eens zou moeten gebeuren. Zo is ook hier een

voorspelling gedaan. Die is uitgekomen. Net als vele, vele andere profetieën die in de Schrift vervuld zijn, is deze vervuld, en er is geen enkele suggestie van een latere vervulling.

Nu, is het mogelijk dat er in de eindtijd bepaalde omstandigheden zullen zijn die hierop lijken? Dat is zeker niet onmogelijk, want eerlijk gezegd zijn er in de geschiedenis veel tijden geweest waarin de omstandigheden hierop leken. Als je de geschiedenis goed genoeg kende en overal ter wereld onderzoek deed, zou je waarschijnlijk honderden tijden en plaatsen vinden waar dit soort dingen gebeurde. Maar dat betekent niet dat dit al die tijden voorspelt. Dit voorspelt één bepaalde tijd, een tijd die zou aanbreken tijdens het leven van sommigen die toen leefden, en dat is ook gebeurd. Wat er daarna ook in de wereld gebeurt, wordt hier niet voorspeld.

Nu besef ik dat we het nog moeten hebben over deze gedeelten over de zon en de maan en de vallende sterren en dat alles, en over de verwijzing naar de komst van de Zoon des mensen. En daar zullen we het over hebben. Maar het is voldoende om te zeggen dat we hier een voorspelling hebben over de verwoesting van Jeruzalem, die in het jaar 70 na Christus is vervuld. De gedeelten die we nog niet behandeld hebben en die moeilijk lijken, zullen we, vertrouw me, zonder moeite oplossen door Schrift met Schrift te vergelijken. Dat is de beste manier om het te doen, in plaats van de Schrift met kranten te vergelijken. En dat is de aanpak die we zullen volgen. Dus in de volgende bijeenkomst zullen we dit afronden.

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- Markus 13:1-29
- Markus 13:30-37
- Markus 13:19
- Mattheüs 24:21
- Openbaring 7:14
- Markus 13:14
- Daniël 11:31

- Daniël 9:26
- Daniël 9:27
- Markus 13:24-27
- Lukas 19:41-44
- Mattheüs 21:41
- Markus 13:1
- Markus 13:2
- Markus 13:4
- Lukas 21:7
- Markus 13:30
- Markus 13:28
- Mattheüs 11:16-17
- Mattheüs 11:18-19
- Mattheüs 16:28
- Markus 13:26
- Mattheüs 24:15
- Lukas 21:20
- Lukas 21:21
- 2 Thessalonicenzen 2:4
- Openbaring 13:15
- Openbaring 13:14
- 1 Korinthe 3:16
- 1 Korinthe 6:19
- 2 Korinthe 6:16
- Markus 13:8
- Jesaja 66:8
- 1 Johannes 4:1
- 1 Johannes 2:18
- Micha 5:1

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.